

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

LGOG KRING TER HORST

Ineke Eickmans | Secretaris LGOG Kring Ter Horst

T 06 51568605 | E secretaris@lgogterhorst.nl

UITNODIGING

Activiteit	Lezing Onderzoek naar de grafkelder van de familie Van Wittenhorst Door Xavier van Dijk
Wanneer	Woensdag 6 september om 20.00 uur
Locatie	De Leste Geulde, Noordsingel 75 Horst, 5961XW
Aan	De leden van het LGOG Kring Ter Horst en andere geïnteresseerden.

Horst, 21 juli 2023

Beste leden van het LGOG Kring Ter Horst en andere geïnteresseerden.

Hierbij nodigen wij u uit voor een lezing over het onderzoek naar de grafkelder van de familie Van Wittenhorst in de Sint Lambertuskerk van Horst.

Wij zijn blij dat we Xavier van Dijk bereid hebben gevonden om het onderzoek toe te lichten naar de verdwenen, adellijke grafkelder van de Familie van Wittenhorst. Xavier is archeoloog en projectleider bij archeologisch adviesbureau RAAP. Hij was nauw betrokken bij de ontdekking en opgraving van de grafkelder.

De verdwenen grafkelder.

In 2019 verscheen een documentaire over de Sint Lambertuskerk in Horst. Tijdens het vervaardigen van de filmopnames verhaalde de toenmalige deken A. de graaf Woutering over een oude melding van een grafkelder in de kerk. Daarin zouden zich de stoffelijke resten bevinden van de adellijke familie Van Wittenhorst, die op het kasteel Ter Horst had gewoond.

De grafkelder was in de loop der tijd in de vergetelheid geraakt. In 2017 werd een onderzoek naar de grafkelder voorbereid, en in 2019 werd deze gelokaliseerd. Na de eerste opwinning bleek die vrij goed te zijn bewaard, maar ook dat die in 1947-1948 grotendeels vol puin was gestort. In de zomer van 2019 werd dit puin verwijderd en werden de oudheidkundige resten tijdens archeologisch onderzoek geborgen.

En toen...?

De vraag drong zich al snel op wat er met de grafkelder moet gebeuren. Moet deze zichtbaar worden gemaakt? Zo ja, voor wie? Voor een klein select groepje geestelijken en historici die onderzoek kunnen verrichten, of ook voor de lokale bevolking, mensen uit de regio en toeristen, dagjesmensen en anderen? Voor mensen die goed ter been zijn of ook voor minder validen? Is het eigenlijk praktisch wel mogelijk om een toegang te maken en zo ja: moest je dat wel willen? Hoe zit het immers met de houten vlonder en de zitbanken in de kerk, want de grafkelder ligt precies onder het middenpad. Bij restauratie is de kans groot dat een flink deel van deze vlonder met kerkbanken moeten worden verwijderd, om het gebouw praktisch bruikbaar te houden. Is het opnieuw afdekken van de grafkelder niet veel verstandiger? De ligging kan immers altijd in de vloer of op een andere manier worden weergegeven – als daar al voor gekozen wordt.... Bovendien: hoewel in 1947/1948 zeer oneerbiedig met de stoffelijke resten in de grafkelder is omgegaan, betreft het nog steeds een eeuwige rustplaats van een adellijke familie en de grafrust dient te worden gerespecteerd. Daarnaast is de huidige Sint Lambertuskerk een Rijksmonument. Hoort dit bouwkundige element van de voorganger ook bij het monument of juist niet?

In elk geval werd de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ingelicht over de ontdekking en betrokken bij het maken van toekomstplannen. Ondertussen was de Stichting grafkelder van de familie van Wittenhorst opgericht, die zich toelagde op het maken van toekomstplannen. Daarbij werd niet over één nacht ijs gegaan, mede omdat twee andere ontwikkelingen samenkwamen met plannen omtrent de grafkelder. Het kerkgebouw was al decennialang van museale waarde vanwege de historische inventaris en aanwezige kunstschaten. Deze betekenis van de kerk voor Horst is in 2020 formeel bekroond met de officiële opening van de schatkamer in de kerk.

Een tweede ontwikkeling was echter van geheel andere aard: door het teruglopende kerkbezoek dreigen diverse kerken in de parochie te worden gesloten. Zal dit lot wellicht ook ten deel kunnen vallen aan de Sint Lambertuskerk? Het is, op zijn zachtst gezegd, niet handig als zonder gedegen toekomstvisie de grafkelder wordt gerestaureerd wanneer korte tijd later het gehele kerkgebouw noodgedwongen wordt gesloten of wellicht zelfs gesloopt of omgebouwd ten behoeve van een andere functie. Kortom: er zijn voldoende uitdagingen voor de Stichting. De afgelopen drie jaar is deze bezig geweest met het opstellen van diverse varianten op de manier waarop met de grafkelder kan worden omgegaan, samen met diverse betrokken bedrijven en instanties, zoals een bouwhistoricus, een restauratiebureau, de gemeente, Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, Provincie Limburg en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

In deze lezing wordt niet alleen ingegaan op de ontdekking van de grafkelder, maar ook naar een tweede zoektocht: één naar de mogelijkheden om hiermee om te gaan met het oog op de toekomst van de Sint Lambertuskerk.

Wij vinden het plezierig om u te ontmoeten, u hoeft zich vooraf niet aan te melden.
Voor LGOG leden is deze lezing gratis, voor niet leden vragen wij een bijdrage van 5 euro.

Met vriendelijke groeten, namens het bestuur van de LGOG Kring Ter Horst,

Arie Stas, voorzitter
Ineke Eickmans, secretaris